

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки

Кафедра педагогіки

Затверджено

Проректор з наукової роботи та
інновацій

проф. Бояр А.О.

« 23 » 06 2016р.

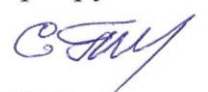

Затверджено

Проректор науково-педагогічної
навчальної роботи та рекрутації

проф. Гаврилюк С.В.

« 23 » 06 2016р.

ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ МОБІЛЬНОСТІ МАЙБУТНЬОГО ПЕДАГОГА

ПРОГРАМА

вибіркової навчальної дисципліни

Підготовки

доктора філософії

Галузі знань

01 «Освіта»

Спеціальності

011 «Науки про освіту»

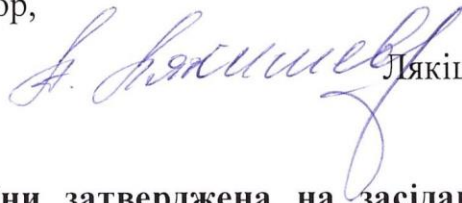
Програма навчальної дисципліни «Формування професійної мобільності майбутнього педагога» із галузі знань 01 Освіта, за спеціальністю 011 «Науки про освіту»

«_____» _____, 20__ р. – 7 с.

Розробник: **Пріма Р.М.**, доктор педагогічних наук, професор кафедри педагогіки

Рецензент:

доктор педагогічних наук, професор,
декан педагогічного інституту

 Лякішева А.В.

Програма навчальної дисципліни затверджена на засіданні кафедри педагогіки

Протокол № 11 від 11.05.2016 р.

Завідувач кафедри: (проф. Смолюк І.О.)

Програма навчальної дисципліни схвалена науково-методичною комісією педагогічного інституту

Протокол № 11 від 10.06.2016 р.

Голова методичної комісії

педагогічного інституту (доц. Антонюк В.З.)

Програма навчальної дисципліни схвалена науково-методичною радою університету

Протокол № 10 від 15.06.2016 р.

Програма навчальної дисципліни схвалена науковою радою університету

Протокол № 11 від 16.06.2016 р.

Вступ

Програма навчальної дисципліни «**Формування професійної мобільності майбутнього педагога**» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки докторів філософії спеціальності 011 «Науки про освіту».

Предметом курсу є вивчення теоретико-методичних засад формування професійної мобільності як виключно важливої особистісно-фахової характеристики сучасного педагога на етапі його підготовки у вищій школі.

Міждисциплінарні зв'язки: дисципліна «Формування професійної мобільності майбутнього педагога» передбачає тісні зв'язки з навчальними курсами: теорія та методологія педагогіки, педагогічне моделювання, формування професійно-педагогічної культури вчителя тощо.

Програма навчальної дисципліни складається з таких **змістових модулів:**

- 1. Теоретичні основи формування професійно мобільного педагога**
- 2. Технологія формування професійної мобільності майбутнього педагога в освітньому просторі ВНЗ**

1. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1.1. Метою дисципліни «Формування професійної мобільності майбутнього педагога» є засвоєння здобувачами наукового ступеня доктора філософії теоретико-методичних засад процесу формування професійної мобільності як виключно важливої особистісно-фахової характеристики сучасного педагога на етапі його підготовки у вищій школі.

1.2. Основними завданнями вивчення дисципліни «Формування професійної мобільності майбутнього педагога» є поглиблення знань здобувачів наукового ступеня доктора філософії щодо психолого-педагогічної сутності феномену «професійна мобільність особистості»; систематизація наукових уявлень про професійну мобільність як ключову характеристику педагога-європейця, важливу ознаку пізнавальної самостійності вчителя у діяльності; виокремлення провідних тенденцій її формування; стимулювання процесу формування професійної мобільності майбутнього педагога, змістове навантаження якої репрезентує педагогічне спілкування і діяльність.

1.3. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми здобувачі наукового ступеня доктора філософії повинні

знати:

- феноменологію професійної мобільності особистості;
- сучасні наукові підходи щодо висвітлення професійної мобільності як інтегрального феномена;
- програмно-змістове забезпечення процесу формування професійно мобільного педагога сучасної школи.

вміти:

- інтерпретувати об'єктивні передумови формування професійної мобільності майбутнього педагога у навчальному процесі ВНЗ;
- здійснювати самодіагностику, визначати власний рівень професійної мобільності;
- складати план самоспостереження за розвитком професійної мобільності особистості вчителя;
- проводити мікродослідження (за самооцінними судженнями);
- розробляти програму саморозвитку професійної мобільності.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 90 годин / 3 кредити ECTS.

2. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1 ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНО МОБІЛЬНОГО ПЕДАГОГА

ТЕМА 1. Функційна роль курсу «Професійна мобільність майбутнього педагога» у формуванні конкурентноспроможного фахівця. Психолого-педагогічна сутність поняття «професійна мобільність особистості»

Сучасні наукові підходи щодо висвітлення професійної мобільності як інтегративного феномену. Аналіз сутності професійної мобільності особистості у зв'язку з поняттями «професійна діяльність», «професіоналізація», «професійна активність», «професійна компетентність», «професійна майстерність», «професійна зрілість», «кар'єрний ріст».

ТЕМА 2. Професійна мобільність у контексті генези вимог до фахової підготовки вчителя

Генеза вимог до підготовки вчителя. Професійна мобільність у контексті освітньої євроінтеграції. Концептуальні підходи щодо підготовки вчителя сучасної національної школи.

ТЕМА 3. Програмно-змістове забезпечення формування професійно мобільного вчителя сучасної школи

Мобільність як важлива складова професіоналізму педагога, її місце на етапі становлення фахівця в процесі навчання у ВНЗ. Державні стандарти підготовки фахівця. Структурні компоненти мобільності на всіх рівнях підготовки спеціаліста. Етапи формування професійної мобільності майбутнього педагога.

ТЕМА 4. Професійна мобільність – важлива особистісно-професійна якість учителя сучасної школи

Структурно-компонентний склад професійної мобільності сучасного педагога. Критеріально-ступенева характеристика сформованості професійної мобільності майбутнього педагога у контексті його неперервної освіти.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2 ТЕХНОЛОГІЯ ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ МОБІЛЬНОСТІ МАЙБУТНЬОГО ПЕДАГОГА В ОСВІТНЬОМУ ПРОСТОРІ ВНЗ

ТЕМА 5. Освітньо-виховне середовище вищої школи як чинник формування професійно мобільного вчителя сучасної школи

Діалектика педагогічного процесу в освітньому середовищі ВНЗ. Оволодіння комунікативною компетенцією як важливий напрямок саморозвитку студентів на шляху формування їх професійної мобільності.

Розвивальна, діяльнісна, практико орієнтована спрямованість освітнього простору формування професійно мобільного вчителя.

ТЕМА 6. Педагогічні технології формування професійної мобільності педагога

Створення «Ситуацій успіху у навчанні студентів». Проектні технології. Технології інтерактивної взаємодії.

ТЕМА 7. Результативність педагогічної технології формування професійної мобільності вчителя сучасної школи (Тренінгове заняття: «Як стати мобільним педагогом?»)

3. Форма підсумкового контролю успішності навчання – залік

4. Методи та засоби діагностики успішності навчання:

- 1) *поточний контроль* (поточне опитування на лекціях, практичних заняттях);
- 2) *періодичний та проміжний контроль* після змістового модуля (модульна контрольна робота: тестові, творчі завдання);
- 3) *підсумковий контроль* (проводиться після вивчення курсу у формі заліку).

5. Список джерел

Основна

1. Андриенко Е.В. Феномен профессиональной зрелости учителя / Е.В. Андриенко // Педагогіка. – № 6. – 2002. – С 66 –70.
2. Андрущенко В. Кому у вузі належить роль першої скрипки? / В. Андрущенко // Освіта. – 2000. – 6-13 грудня.
3. Амонашвили Ш.А. Психологические основы педагогики сотрудничества / Ш.А. Амонашвили. – М., 1994. – С. 103.
4. Гончаренко С. Український педагогічний словник / С.Гончаренко. – К., 1997. – 374с.
5. Гура О.І. Педагогіка вищої школи: вступ до спеціальності / О.І.Гура. – К., 2005. – 224с.
6. Дьяченко М.И. Психология высшей школы / М.И.Дьяченко, Л.А.Кандыбович. – Минск, 1993. – 296 с.
7. Занина Л.В. Основы педагогического мастерства / Л.В.Занина, Н.П.Меньшикова. – Ростов-на Дону, 2003. – 287 с.
8. Зязюн І.А., Сагач Г.М. Краса педагогічної дії: навч.посібник. – К., 1997. –302 с.
9. Жерносек І.П. Удосконалення науково-методичної роботи в сучасних загальноосвітніх школах, ліцєях і гімназіях: монографія. – К., 2001. –204 с
10. Іванченко Є.А. Професійна мобільність майбутніх фахівців: навчально-методичний посібник. – Одеса, 2004. –120 с.
11. Игошев Б.М. Организационно-педагогическая система подготовки профессионально мобильных специалистов в педагогическом университете / Б.М.Игошев. – М.: ВЛАДОС, 2008. – 201с.
12. Игошев Б.М. Подготовка будущих учителей к реализации уровневой дифференциации обучения / Б.М. Игошев. – М.: Педагогическое образование и наука. – 2007. – №7. – С.45 – 48.
13. Игошев Б.М. профессиональная мобильность учителя: организационно-педагогический аспект / Б.М.Игошев // Известия Уральского госунив.-та. – Сер.1: Проблемы образования, науки и культуры. – 2008. – №56. – Вып. 23. – С.34 –40.
14. Игошев Б.М. Системно-интегративная организация подготовки профессионально мобильных педагогов : автореф. дис....д-ра пед. наук: спец. 13.00.08 «Теория и методика профессионального образования» / Б.М.Игошев. – М., 2008. – 39с.
15. Карпова Л.Г. Формування професійної компетентності вчителя загальноосвітньої школи: автореферат дис.к.п.н. – Харків, 2004. –20 с.
16. Касьянов Г. «Болонізація»: поспішай повільно. [http:// www. Dt/ua/ 3000/3300/46520/](http://www.Dt.ua/3000/3300/46520/)
17. Китайська О. Професійна мобільність учителя – вимога сучасної освіти / О.Китайська // Зб. праць Уманського державного педагогічного університету ім. П.Тичини. – К., 2005. – С. 95 – 101.
18. Кічук Н.В. Ключові компетентності особистості фахівця як педагогічна проблема / Н.В.Кічук // Науковий вісник Південноукраїнського державного педагогічного ун-ту ім.К.Д.Ушинського: зб. наук. праць. – Одеса, 2004. – Вип.9–10. – С.153–161.
19. Кічук Н.В. Нова парадигма освіти: актуалізація творчості вчителя школи першого ступеня / Н.В.Кічук // Підготовка вчителя початкової школи в умовах нової парадигми освіти. – К.: Педагогіка, 2004. – С.35–39.

20. Кичук Н.В. Формирование творческой личности учителя в процессе вузовской профессиональной подготовки: дис. ... доктора пед. наук: спец. 13.00.01 / Кичук Надежда Васильевна. – К., 1993. – 386с.
21. Кічук Н.В. Формування творчої особистості вчителя / Н.В. Кічук. – К.: Либідь. – 1991. – 95с.
22. Коваліско Н.В. Трудова мобільність в умовах регіонального ринку праці: дис. ... канд. соціолог. наук: спец. 22.00.07 «Соціологія управління» / Коваліско Наталія Володимирівна. – Львів, 1999. – 184с.
23. Коджаспирова Г.М. Культура профессионального самообразования педагога / Г.М. Коджаспирова. – М.: Тривола, 1994. – 218с.
24. Компетентнісний підхід у сучасній освіті: світовий досвід та українські перспективи: Бібліотека з освітньої політики / Під заг. ред. О.В. Овчарук. – К.: «К і С», 2004. – 112 с.
25. Компетентність саморозвитку фахівця: педагогічні засади формування у вищій школі. – Ізмаїл: ІДТУ, 2007. – 236 с.
26. Кугель С.А. Профессиональная мобильность в науке / С.А.Кугель. – М., 1983. – 256с.
27. Крижко В. Антологія аксіологічної парадигми управління освітою: навч. Посібник / В.Крижко. – К: Освіта України. – 2005. – 440 с.
28. Никитин В.М. Проблемы формирования динамической конкурентноспособной личности (концепция целостного, системного, диалектического, синергетического подходов) / В.Н.Никитин, З.В.Егорова. – Чебоксары: Научно-методический центр по подготовке кадров социальной службы, 2005. – 391с.
29. Пилипенко В.Д., Коваленко О.А. Особистісно орієнтовані технології у школі. – Харків, 2007. – 160 с.
30. Підготовка майбутнього вчителя до впровадження педагогічних технологій: навч. посібник/О.М.Пехота, В.Д.Будак та ін. – К., 2003. – 240с.
31. Пріма Р.М. Діалектика і динаміка формування мобільного педагога в освітньому просторі ВНЗ / Р.М.Пріма // Науковий вісник ПДПУ ім. К.Д. Ушинського : [зб. наук. праць]. – № 4 – 5. – Одеса. – 2008. – С. 47 – 53.
32. Пріма Р.М. Домінанти дослідження феномена «професійна мобільність учителя» / Р.М. Пріма // Соціалізація особистості. Педагогічні науки. – Том XXXI : [зб. наук. праць]. – К.: Логос, 2008. – С. 188 – 196.
33. Пріма Р.М. Професійна мобільність майбутнього вчителя початкових класів: навч.-метод. посібник / Раїса Миколаївна Пріма. – Луцьк: Вежа, ВНУ ім. Лесі Українки. – 2008. – 128с.
34. Синиця І.О. Педагогічний такт і майстерність вчителя. – К., 1981.
35. Сорокин П.А. Человек. Цивилизация. Общество. – М., 1992.

Додаткова

1. Герасимова О.Л. Комплекс методик для личностно-профессионального самопознания будущего учителя. – М., 1997.
2. Гильманов С. Творческая индивидуальность педагога / Народное образование, 1999.
3. Елканов ОБ. Основы профессионального самовоспитания будущего учителя. – М, 1989.
4. Кан-Калик В.А. Учителю о педагогическом общении. – М., 1987.
5. Кузьмина Н.В. Педагогическое мастерство учителя как фактор развития способностей учащихся // Вопросы психологии. – 1984. – № 1.
6. Львова Ю.Л. Творческая лаборатория учителя. – М., 1985.
7. Маркова А.К. Психология труда учителя. – М., 1993.
8. Педагогическая психология / Под ред. Н.В.Клюевой. – М., 2003. – 400 с.
9. Психология и педагогика. Учебное пособие / Под ред. А.А.Бодалева и др. – М., 2002. – 585с.
10. Сисоева СО. Підготовка вчителя до формування творчої особистості учня. – К., 1996.
11. Шевченко Л.Я. Практическая педагогическая этика. – М., 1997.

w/ ресурси:

1. www.education.gov.ua (сайт Міністерства освіти і науки України)
2. www.nbuv.gov.ua (сайт бібліотеки ім. Вернадського)